

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 160/2012-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. J. U., T., zastúpeného advokátom JUDr. A. K., T., vo veci *namietaného* porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky samostatne, ako aj v spojení so základným právom podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 4 Co/396/2010-159 z 10. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. J. U. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júla 2011 doručená sťažnosť JUDr. J. U. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou *namieta* porušenie svojho

základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) samostatne, ako aj v spojení so základným právom podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co/396/2010-159 z 10. marca 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou Okresnému súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) domáhal proti žalovanému ochrany osobnosti, konkrétne požadoval, aby sa mu žalovaný ospravedlnil listom zaslaným Revíznou komisiou Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „RK SAK“) za tieto tvrdenia:

«- že dňa 11. apríla 2006 pred verejným zasadnutím konanom na Krajskom súde v Trenčíne o odvolaní sp. zn. 1 T 101/02 som len 5 min. pred odchodom na súd odporcovi oznámil, že nemôžem ísť na verejné zasadnutie, lebo idem k lekárovi, že som chorý

- že som odporcovi povedal, že aby trval na konaní spomenutého verejného zasadnutia o dovolaní bez mojej prítomnosti

- že som odporcovi povedal, že odvolanie na Krajskom súde v Trenčíne nie je také podstatné a že my sa hlavne sústredíme na dovolanie a na ústavnú sťažnosť

- že som odporcovi povedal, že v Trenčíne to má už dopredu prehrané, že je vo veci už dávno rozhodnuté

- že som v dovolaní neuviedol podstatné veci, ktorými sa mal najvyšší súd zaoberať

- že som ústavnú sťažnosť vôbec ani len nezaslal a naopak až doteraz som ho len a len zavádzal

- že som odporcovi povedal, že pred súdnym konaním čo bolo v čase okolo 11.50 h dňa 11. apríla 2006 v mojej kancelárii, že Ja s ním nejdem, že musím ísť k lekárovi a že aby odporca trval na pojednávaní i bez mojej prítomnosti, lebo že teraz sa nejedná o kľúčové pojednávanie a že mám trvať na vypočutie svedkov

- že mi odporca vyčítal, že som nebol s ním na odvolačke a že som mu poradil, aby na súde trval i bez mojej prítomnosti

- že som odporcovi povedal, že odvolačka nebola kľúčová a že môžeme podať sťažnosť na generálnu prokuratúru pre porušenie zákona

- že som odporcovi sľuboval podať sťažnosť na generálnu prokuratúru pre porušenie zákona

- že som zobral korunky za obhajobu

- že som odporcovi povedal, že nemám ešte odpoveď na ústavnú sťažnosť

- že som sa odporcovi zatajoval

- že sme sa dňa 8. 8. 2006 ústne dohodli, že finančné prostriedky vo výške 24.505,- Sk mi budú postačovať na spísanie dovolania ako aj spísanie sťažnosti na ústavný súd

- že dňa 8. 8. 2006 dal odporca overiť kópiu právoplatného rozsudku a hneď v ten deň mi ju odovzdal a že v tento deň odporca obdržal aj kópiu vypracovaného dovolania a za oslovenia „tento advokát“ uvedené v mojich písomných podaniach adresovaných na Slovenskú advokátsku komoru, ktoré jej boli doručené dňa 25. 02. 2008 a dňa 26. 05. 2008.»

Sťažovateľ sa taktiež domáhal priznania nemajetkovej ujmy vo výške 24 505 Sk.

Okresný súd rozsudkom č. k. 15 C/61/2008-114 zo 7. septembra 2010 žalobu sťažovateľa zamietol a zároveň ho zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 692,62 €.

Proti označenému prvostupňovému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, ktorým sa domáhal, „aby odvolací súd na verejnom pojednávaní preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie, ako aj celý postup od začiatku súdneho konania, ktorý mu prechádzal a svojím rozhodnutím podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) O. s. p. zrušil rozsudok súdu I. stupňa vo všetkých jeho výrokoch a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil súdu I. stupňa na ďalšie konanie“.

Rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co/396/2010-159 z 10. marca 2011 bol rozsudok okresného súdu potvrdený a súčasne krajský súd uložil sťažovateľovi zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania.

Sťažovateľ ďalej uviedol:

«Krajský súd prerokoval vec bez nariadenia verejného pojednávania a rozsudkom sp. zn. 4 Co/396/2010 o predmetnom odvolaní rozhodol arbitrárne a nespravodlivo v neprospech sťažovateľa, keď vo výroku uviedol, že rozsudok Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 07. 09. 2010 sp. zn. 15 C/61/2008 potvrdzuje a v nadväznosti na prerokovanie veci bez nariadenia verejného pojednávania o mojom odvolaní, následne keď rozsudok podľa môjho názoru bez písomného upovedomenia žalobcu verejne nevyhlásil.

Žalobca márne som sa domáhal poskytnutia súdnej ochrany pri zásahu do môjho základného práva uvedeného v čl. 19 ods. 1 Ústavy SR „Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povestí a na ochranu mena“ sa žalobca márne domáham poskytnutia súdnej ochrany.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd sa arbitrárne v celom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu I. stupňa. A to napriek tomu, že okrem tvrdení účastníkov v konaní jednak žalovaným neboli predložené žiadne dôkazy na preukázanie jeho tvrdení a jednak návrhy žalobcu na vykonanie dôkazov na preukázanie žalobných tvrdení a vyvrátenie nepravdivých tvrdení žalovaného boli zamietnuté.

Zo strany žalovaného sa jedná len o tvrdenia a čo je významné, že sú to hrubo nepravdivé tvrdenia (bremeno tvrdenia v rámci obrany v spore), na preukázanie ktorých žalovaný súdu nepredložil žiadny dôkaz (bremeno dôkazu) ak nerátam nepravdivé tvrdenia v sťažnosti pre mňa ako advokáta, proti ktorému taktiež len na základe nepravdivých tvrdení sa začalo disciplinárne konanie značnej intenzity presahujúcej kritiku a presahujúce

Zo strany žalobcu, žalobca v rámci bremena tvrdenia navrhoval vykonanie dôkazov a chcel uniesť aj bremeno dôkazu, aby mohol vyvrátiť nepravdy žalovaného mu bremeno dôkazu súd I. stupňa neumožnil realizovať a súd II. stupňa mu jeho postup arbitrárne potvrdil a odobril a v celom rozsahu sa s ním stotožnil.

Z pojednávania dňa 07. 09. 2010 vyplynulo z výpovedí žalovaného okrem iného, že

Bod 1/ jednak sme sa mali dohodnúť a vzápätí podpísať dohodu o plnomocenstve dňa 08. 08. 2006 vo veci podania ústavnej sťažnosti a podania dovolania. Následne som žalovaného požiadal, aby na rozhodnutí OS Trenčín sp. zn. 1 T/101/2002 dal vyznačiť doložku právoplatnosti, čo aj urobil dňa 14. 08. 2006 a v ten deň mi rozhodnutie doniesol do AK. Nie je teda pravdou, že sa tak malo stať hneď po verejnom zasadnutí na krajskom

súde ako to tvrdí v sťažnostiach na SAK, ale až dňa 08. 08. 2006. Teda po uplynutí dvojmesačnej zákonnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti. Skutočnosť zákonnej 2-mesačnej lehoty na podanie sťažnosti som mu vysvetlil a po porade sme sa dohodli len na podaní dovolania.

Bod 2/ jednak, že spisový materiál som mu odovzdal keď uviedol citujem: „Na otázku navrhovateľa či dal odporca spis o dopravnej nehode svojmu terajšiemu právnomu zástupcovi a aký má on na to názor, odporca uvádza: Spis som mu dal, ale nebol kompletný. Na názor sa spýtajte jeho. Nechápem, prečo tu riešime dopravnú nehodu, keď predmetom konania je úplne niečo iné. Ústavná sťažnosť, ktorú navrhovateľ nepodal.“

Body 1/ a 2/ sú skutky, ktorých som sa mal údajne dopustiť podľa disciplinárneho obvinenia RK SAK a tak spáchať disciplinárne previnenia, teda že som nepodal ústavnú sťažnosť a že som žalovanému údajne nevrátil spis.»

Podľa presvedčenia sťažovateľa bolo okresnému súdu aj krajskému súdu jasné, že žalovaný v sťažnostiach RK SAK klame, a na základe týchto nepravdivých tvrdení bol na neho podaný návrh na začatie disciplinárneho konania. Napadnuté rozhodnutie považuje sťažovateľ za precedens „do budúcnosti, že ak pripustíme takýto postup, že hocikto, kto chce niekomu ublížiť, si hocičo vymyslí na niekoho, komu chce ublížiť, tieto tvrdenia začne produkovať bez toho, aby ich preukázal dôkazmi a toho niekoho začneme stíhať buď za trestný čin alebo za administratívny správny delikt podotýkam len na základe tvrdenia, tak to nie je dobré. Ak niekto chce inému ublížiť, má v súčasnej dobe na to ideálne podmienky, stačí mu nepravdivé tvrdenie.

Tieto nepravdivé tvrdenia znížili moju vážnosť pred advokátmi v RK SAK, pred advokátmi DK SAK, pred zamestnancami SAK, tieto tvrdenia hovoria o mojej údajnej nezodpovednosti a o údajnom nezodpovednom prístupe k výkonu môjho povolania, sú vážnym útokom na moju česť a dobrú povesť, ohrozili moje postavenie a uplatnenia advokáta v spoločnosti.

Naviac bolo proti mojej osobe vznesené disciplinárne obvinenie a hlavne len na základe nepravdivých tvrdení. To nie je dobrý signál. A súčasne je jasné, aký výsledok môžem očakávať rozhodnutím disciplinárneho senátu. Rozhodne to nebude na základe dôkazov, ale tvrdení. Domáhal som sa preto poskytnutia súdnej ochrany žalobou

na ochranu osobnosti a vykonania riadneho dokazovania za účelom zistenia úplného skutkového stavu. Krajským súdom mi jeho postupom a rozhodnutím bolo odmietnuté moje právo na poskytnutie súdnej ochrany. Zásah, ktorý žalovaný vykonal svojimi klamstvami v rámci obsahu nepravdivých tvrdení, vybočuje z rámca pre mňa normálnosti, tým mu však neupieram jeho právo podať na moju osobu sťažnosť, ak nebol spokojný s mojimi právnymi službami, alebo ak som porušil povinnosti advokáta pri výkone advokácie.

Na základe vyššie uvedených skutočností som toho názoru, že porušenie mojich základných práv v tejto intenzite a s odkazom na nebezpečný precedens nezabráneniu robenia zla v najširšej forme len na základe nepravdivých tvrdení, si vyžaduje poskytnutie ochrany ústavným súdom.“.

V petite sťažnosti sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil, že
„1/ Rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 Co/396/2010 zo dňa 10. 03. 2011

- právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 19 ods. 1 a v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,

- právo sťažovateľa na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľná súčasť práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,

- právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, aby vec bola verejne prerokovaná,

- právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, aby vec bola prerokovaná v mojej prítomnosti,

- právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, aby som sa mohol vyjadriť ku všetkým dôkazom v súdnom spise ako aj k dôkazom sťažovateľom predložených,

- právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 47 Charty.

2/ Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4 Co/396/2010 zo dňa 10. 03. 2011 sa zrušuje a krajskému súdu sa prikazuje vo veci znovu konať a rozhodnúť.

3/ Ústavný súd sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia pred Ústavným súdom SR spolu vo výške s 261,82 € za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2011 podľa § 11 ods. 3 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov a 2x režijný paušál ku každému vykonanému úkonu právnej služby na účet jeho právneho zástupcu JUDr. A. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, ktorú náhradu je povinný zaplatiť Krajský súd v Trenčíne. “.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 141 ods. 1 ústavy v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo nezávislé a nestranné súdy.

Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne... prerokovala v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne... prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo

z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd svojich občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takehoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd (III. ÚS 60/04, II. ÚS 374/06).

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním. Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Rovnako ako Európsky súd pre ľudské práva ani ústavný súd však zásadne neskúma, či sú dôvody uvedené v rozhodnutí vecne správne (Van de Hurk v. Holandsko z 19. apríla 1994, séria A, č. 299, § 61, správa Európskej komisie pre ľudské práva vo veci Fouquet v. Francúzsko, Recueil I/1996, s. 29). Je vecou ústavnej zodpovednosti celej sústavy všeobecných súdov, aby chránili zákonnosť spôsobom, ktorý je vecne správny, primerane odôvodnený a nie je arbitrárny (III. ÚS 425/2011, IV. ÚS 17/2012).

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy samostatne, ako aj v spojení so základným právom podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Podstatu sťažnosti tvorí tvrdenie sťažovateľa, že krajský súd napadnutým rozsudkom vyslovil nesprávne a ústavne nekonformné závery v takej miere, že to malo za následok porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy samostatne, ako aj v spojení so základným právom podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu predovšetkým skúmal, či tento rozsudok nie je odôvodnený alebo arbitrárny v takom rozsahu, že by to malo za následok porušenie uvedených práv.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Vo svojej doterajšej judikatúre aj v nadväznosti na § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) ústavný súd zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. *Rozsudkom okresného súdu sa ústavný súd zaoberal iba v rozsahu, v ktorom sa s ním stotožnil krajský súd.*

Krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu ako vecne správny, stotožnil sa s jeho odôvodnením a k námietkam sťažovateľa v podstatnom zhrnul:

„Občianskoprávna ochrana sa poskytuje len proti takým neoprávneným zásahom, ktoré sa dotýkajú mravnej integrity osobnosti občana tým, že môžu znížiť jeho dôstojnosť, česť a vážnosť z hľadiska jeho vzťahov k spoluobčanom, a ohroziť jeho postavenie a uplatnenie v spoločnosti. Pritom nie je rozhodujúce, akým spôsobom došlo k takémuto zásahu do mravnej integrity osobnosti občana; ustanovenie § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka chráni totiž občana proti rozširovaniu nepravdivých alebo znížujúcich tvrdení. Nie každý neoprávnený zásah do práva na ochranu občianskej cti bude však objektívne spôsobilý rušiť alebo ohroziť práva chránené ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka. Bude záležať najmä na prostredí, v ktorom k zásahu došlo, na subjekte zásahu, na objekte zásahu, na jeho obsahu, pokiaľ išlo o skutkové tvrdenia, na intenzite a na ostatných okolnostiach, za ktorých bol urobený.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

Podľa vyššie citovaného zákonného ustanovenia § 13 OZ pre úspešné uplatnenia práva na ochranu osobnosti musí byť splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení, alebo len ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite. Tento zásah musí byť neoprávnený (protiprávny) a musí tu byť zistená existencia príčinnej súvislosti medzi takým zásahom a dotknutím osobnosti sféry fyzickej osoby. Niektoré zásahy, aj keď sa zdanlivo javia, že odporujú objektívnemu právu, napriek tomu ich nie je možné posudzovať ako neoprávnené. Z toho vyplýva záver, že výkon práva odporcom, podanie sťažnosti Slovenskej

advokátskej komore na výkon advokácie zo strany navrhovateľa, bol aj podľa názoru odvolacieho súdu vykonaný primeraným spôsobom a nie je v rozpore s takými oprávnenými záujmami navrhovateľa, na ktorých je potrebné s ohľadom na zistenie elementárnej úcty k ľudskej dôstojnosti trvať. Správne súd prvého stupňa vychádzal zo samotného obsahu podaní sťažností odporcu, v ktorých uvádza len skutkové tvrdenia ohľadne výkonu advokácie navrhovateľom v jeho trestnej veci. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde, okrem iného v prípadoch, kedy je zásah dovolený, resp. jeho možnosť je predpokladaná zákonom. Oprávnenosť zásahu do práva na ochranu osobnosti je vylúčená vtedy, ak došlo k zásahu v rámci úradného konania a ak zásah nevybočil z rámca daného platnými predpismi. Legálnosť konania alebo procesu príslušného orgánu nemožno posúdiť na základe výsledku tohto konania alebo procesu, ale iba na základe podmienok stanovených zákonom na ich začatie a priebeh. Pokiaľ teda je v súlade so zákonnými podmienkami začaté príslušné konanie (disciplinárne konanie Slovenskej advokátskej komory, voči navrhovateľovi), v ktorom bude vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie je vydanie takéhoto rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania. Ďalšie námietky navrhovateľa uvádzané v odvolaní neboli dôvodné, keď z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, vysvetlil, prečo nebolo potrebné vykonať dokazovanie navrhnuté navrhovateľom, citoval zákonné ustanovenia, ktoré aplikoval na prejednanú vec a z ktorých vyvodil svoj právny záver. Účastníkom tak nebolo upreté právo dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom.“

Odvolací súd rovnako ako pred ním súd prvého stupňa dospel k záveru, že základným predpokladom zodpovednosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka je existencia zásahu do práv chránených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Neoprávneným zásahom podľa krajského súdu nie sú také konania, ktoré podľa obsahu, formy a cieľa možno považovať za podnety (upozornenia žiadosti) na objasnenie či prešetrenie určitých okolností, za predpokladu, že takéto podnety boli zaslané orgánom oprávneným preskúmať ich prípadnú opodstatnenosť a rozhodnúť o nich. V nadväznosti na to krajský súd a okresný

súd nepovažovali konanie žalovaného za neoprávnený zásah do práv sťažovateľa chránených § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti a jej príloh uvádza, že krajský súd sa v potvrdzujúcom rozsudku logicky a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami sťažovateľa, nastolenými skutkovými i právnymi otázkami. Ústavný súd v napadnutom rozsudku nezistil žiadne okolnosti, ktoré by signalizovali arbitrárnosť prijatých záverov.

K námietkam sťažovateľa, ktoré sa vzťahujú na rozsah dokazovania, skutkové okolnosti a ich právne posúdenie, ústavný súd súhrnne uvádza, že sťažovateľ v podstate požaduje revíziu napadnutého rozsudku potvrdzujúceho rozsudok okresného súdu č. k. 15 C/61/2008-114 zo 7. septembra 2010, ktorým bola jeho žaloba o ochranu osobnosti zamietnutá. Ústavný súd k tomu predovšetkým konštatuje, že podľa konštantnej judikatúry nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). To znamená, že posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

Ústavný súd v reakcii na námietky sťažovateľa poznamenáva, že nezvažoval, či a do akej miery je napadnutý výklad danej problematiky optimálny, ale iba to, či nejde o interpretáciu natoľko extrémnu, resp. svojvoľnú, že by vybočovala z požiadaviek zakotvených v ústave, avšak k takému záveru nedospel. Rozdielny názor na interpretáciu

zákonov, prípadne podzákonných úprav práva konajúcim súdom sám osebe nemôže založiť porušenie práva na súdnu ochranu.

Ústavný súd dodáva, že krajský súd svoj právny záver náležite odôvodnil, rozsudok nie je prejavom interpretačnej alebo aplikačnej svojvôle a sťažovateľom uvedená argumentácia v jeho sťažnosti nie je spôsobilá vyvolať pochybnosť o neudržateľnosti napadnutého rozsudku z ústavného hľadiska.

Ústavný súd preto uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil žiadnu možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení so základným právom podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, ústavný súd uvádza, že absencia porušenia ústavnoprávnych princípov v zásade vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru (IV. ÚS 116/05). Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne primárne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy alebo z čl. 6 ods. 1 dohovoru (podobne I. ÚS 194/2010, I. ÚS 325/09). V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom toho, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy. Z uvedených skutočností teda vyplýva, že v danej veci medzi obsahom označených základných práv a napadnutým rozsudkom neexistuje relevantná príčinná súvislosť, ktorá by odôvodňovala možnosť prijatia sťažnosti v tejto časti na ďalšie konanie.

Sťažovateľ namieta v spojení s porušením svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tiež porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy, t. j. tých ustanovení ústavy, ktoré majú charakter ústavných princípov, resp. všeobecného interpretačného pravidla, a nie konkrétnych základných práv alebo slobôd garantovaných ústavou. Uvedené ustanovenia ústavy sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 303/2010). V prípade, ak ústavný súd dospeje k záveru, že v danom prípade namietaným rozhodnutím orgánu verejnej moci nedošlo, resp. nemohlo dôjsť k porušeniu konkrétnych základných práv alebo slobôd, prípadne práv vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, tak neprichádza do úvahy ani vyslovenie porušenia týchto ustanovení ústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa, aby bola jeho vec verejne prerokovaná v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti sťažovateľ namieta, že krajský súd rozhodol o jeho odvolaní bez nariadenia verejného pojednávania, a to napriek jeho výslovnému návrhu, aby bolo rozhodnuté na verejnom pojednávaní, čím malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na verejné prerokovanie vecí v jeho prítomnosti, *aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom* podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Navyše, sťažovateľ tvrdí, že krajský súd rozsudok „*bez písomného upovedomenia žalobcu verejne nevyhlásil*“.

Ústavný súd v nadväznosti na tieto námietky sťažovateľa poukazuje na § 214 ods. 1 OSP v znení účinnom v relevantnom čase, podľa ktorého na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak

a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,

- b) súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania,
- c) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 OSP v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Zo znenia § 214 ods. 1 OSP možno vyvodíť, že hlavnou formou konania pred odvolacím súdom je konanie bez nariadenia pojednávania, pričom ustanovenie písm. c) označenej právnej normy poskytuje odvolaciemu senátu, resp. jeho predsedovi určitú mieru uváženia pri určení toho, či v danom prípade nariadenie pojednávania vyžaduje dôležitý verejný záujem.

V spojitosti s uvedeným ústavný súd konštatuje, že ak orgán verejnej moci (v namietanom prípade krajský súd) legálnym a dôvodným spôsobom aplikuje právo, dôsledky vo veci uplatnených právnych noriem nemôžu znamenať porušenie základného práva sťažovateľa (IV. ÚS 384/2011).

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd postupoval, aj pokiaľ ide o túto námietku sťažovateľa, ústavne konformným spôsobom, a preto, ak v danom prípade nenariadil vo veci pojednávanie, nemohol porušiť základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

K tvrdeniu sťažovateľa, že krajský súd napadnutý rozsudok verejne nevyhlásil, ústavný súd uvádza, že jeho zistenia zo súvisiaceho súdneho spisu tomuto tvrdeniu nenasvedčujú. Z úradného záznamu na č. l. 152 spísaného na krajskom súde 8. marca 2011 vyplýva, že sťažovateľ nazrel uvedeného dňa do súdneho spisu, v ktorom sa v tom čase na č. l. 150 už nachádzal pokyn predsedníčky senátu kancelárii, aby bolo na oznamovacej tabuli krajského súdu vyvesené oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku 10. marca 2011 o 10.30 h v pojednávacej miestnosti č. 109. Zo zápisnice o verejnom vyhlásení rozsudku na č. l. 153 – č. l. 154 vyplýva, že k nemu uvedeného dňa došlo, a to bez prítomnosti

účastníkov konania. Z uvedeného je zrejmé, že ani táto námietka sťažovateľa nie je dôvodná.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 47 charty

Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom.

Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne... prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, že napadnutým rozsudkom bolo porušené aj jeho základné právo podľa čl. 47 charty, ústavný súd poukazuje na čl. 51 ods. 1 charty (Rozsah pôsobnosti), podľa ktorého ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami.

Podľa čl. 52 ods. 7 charty súdy Únie a členských štátov náležite prihliadajú na vysvetlivky vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade tejto charty.

Z citovaných článkov charty vyplýva, že čl. 47 charty je potrebné interpretovať v súlade s čl. 51 ods. 1 charty s prihliadnutím na vysvetlivky ku charte (ďalej len

„vysvetlivky“), ktoré boli 14. decembra 2007 publikované pod č. 2007/C 303/2, ako aj na existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“).

Podľa vysvetliviek k čl. 51 ods. 1 charty cieľom čl. 51 charty je určiť rozsah pôsobnosti charty. Z judikatúry Súdneho dvora jednoznačne vyplýva, že povinnosť rešpektovať základné práva vymedzené v rámci Únie je pre členské štáty záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie (rozsudok z 13. júna 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989, s. 2609; rozsudok z 18. júna 1991 vo veci ERT, Zb. 1991, s. I-2925; rozsudok z 18. decembra 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493). Súdny dvor potvrdil túto judikatúru týmto spôsobom: „Naviac je potrebné si uvedomiť, že požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva sú rovnako záväzné pre členské štáty, pokiaľ vykonávajú právne akty Spoločenstva...“ (rozsudok z 13. apríla 2000 vo veci C-292/97, Zb. 2000, s. I-2737, bod 37). Toto pravidlo, ako je obsiahnuté v tejto charte, sa, samozrejme, vzťahuje tiež na ústredné orgány, ako aj na regionálne alebo miestne orgány a na verejnoprávne subjekty, pokiaľ vykonávajú právo Únie.

Postup a rozhodovanie krajského súdu rozhodujúceho o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu č. k. 15 C/61/2008-114 zo 7. septembra 2010, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na ochranu osobnosti, nemá podľa názoru ústavného súdu žiaden súvis s právom Európskej únie.

Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že postup okresného súdu nemožno testovať podľa čl. 47 ods. 2 charty (pozri k tomu najmä uznesenia Súdneho dvora zo 6. októbra 2005 Vajnai, C-328/04, Zb., s. I-8577, bod 13; z 25. januára 2007 Koval'ský, C-302/06, body 20 a 22, ako aj zo 16. januára 2008 Polier, C-361/07, bod 11 a nasl.), čo bolo podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 29/2011) ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť ako celok bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2012